

א. לך לך – הליכת אברהם

הסיפור מאחורי הפטרת פרשת לך-לך מתפצל לשלושה ערוצים. האחד, לשיטת הרמב"ם, וכן נוהגים התימנים, לפתוח בנבואת ישעיהו בשני הפסוקים האחרונים שבהפטרת נחמו. קריאת הנביא "שְׁאוּ-מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי-בָרָא אֱלֹהִים וְכוּ" באה לידי יישום ע"י אברהם בראשית דרכו, כדברי הרמב"ם עצמו בראש הלכות ע"ז על אברהם המתבונן בצבא השמים ומחפש "מִי-בָרָא אֱלֹהִים". ובלשון הרמב"ם "והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר וממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען". נמצא שכאן במושג "מהלך" רמוז אף שמה של הפרשה שהיא סיסמת חיו של אברהם. אותו המסלול הפותח בהוראה השמימית הראשונה לאברהם "לָךְ-לָךְ מִ... ומסתיים בהוראה השמימית האחרונה לאברהם "לָךְ-לָךְ אֶל... בפסוק זה "מִי-בָרָא אֱלֹהִים" מההפטרה לשיטת הרמב"ם, ניתן למצוא רמזים אף לתולדות אברהם ומעשיו באור כשדים, דבר שהאריך בו הרמב"ן בסוף פרשת נח.

אמנם, לפי מנהג האשכנזים והספרדים אפשר לראות בביטוי היחידאי בגוף ההפטרה "אֲבָרְקֶם אֶהְבִּי" את המיצוי הממוקד לדמותו של אברהם (האריך בהסבר הכינוי הזה בפתיחה לתשובות חת"ס לחלק יו"ד במאמר בשם "פיתוחי חותם", והשווה גם את דבריו בחת"ס עה"ת פי' וירא ד"ה "כי ידעתיו" [ציין לכך בספר "מה שהיה הוא שיהיה" על ההפטרות]).

אכן, הדרך השלישית להתייחסות ההפטרה לפרשה בנויה על מערכת רחבה של דרשות חז"ל על כמה וכמה פרקים בחיי אברהם הנתלים בדרכי הדרוש השונים בביטויים המעוגנים בדברי הנביא: כך ב"וְקוֹלֵהוּ ה' יְחַלִּיפוּ כַח" כך ב"מִי הָעִיר מִמְזַרְח, צֶדֶק", "יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם", "יִרְדְּפֶם, יַעֲבֹר שְׁלוֹם", "אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ, יַעֲזֹרוּ" על מלכיצדק ואברהם. אמנם כן, תואר אחד שבא בהפטרותנו "קורא הדורות מראש" "קודם שיהיו, יודע כל הדורות הבאים ויקרא לכל דור לעמוד בעיתו" (מצודת דוד) מקפל בתוכו את הנתיבים ההיסטוריים כולם, אלה שבה פירוטם בסיפורי האבות.